

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การอนุรักษ์ป่าชายเลนของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำ
ในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ชื่อผู้เขียน นางสาวอรรวรรณ เทียนดี

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์รำไพพรรณ	อภิชาติพงษ์ชัย	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์กฐิน ศรีมงคล		กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คำยอง		กรรมการ
รองศาสตราจารย์คุณฤณี ณ ลำปาง		กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของเกษตรกร หารความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำ ตลอดจนศึกษาปัญหาและความต้องการของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำ จำนวน 116 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติต่าง ๆ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าสุด ค่าทดสอบไคสแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นชายมีอายุเฉลี่ย 44.2 ปี จบการศึกษาระดับ ป.4 มีรายได้จากการเลี้ยงกุ้งต่อปีเฉลี่ย 525,689.66 บาท เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์จากสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 87.90 มีสมาชิกที่ช่วยทำงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.7 คน ในรอบปีที่ผ่านมาไม่มีการเพิ่มจำนวนบ่อกุ้ง เกษตรกรส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง ระยะเวลาในการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรเฉลี่ย 5.8 ปี เกษตรกรมีการกู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส. เพื่อการลงทุน เกษตรกรร้อยละ 23.30 เท่านั้นที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน

ในด้านการอนุรักษ์ป่าชายเลน พบว่าเกษตรกรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในระดับน้อย (มีค่าระดับการเข้าร่วมเฉลี่ย 1.53) ส่วนการป้องกันรักษาป่าเกษตรกรมีการ

ป้องกันรักษาป่าในระดับน้อยเช่นกัน โดยมีค่าระดับการปฏิบัติเฉลี่ยรวม 1.49 และการปลูกป่าชายเลนพบว่า เกษตรกรมีการปลูกป่าในระดับการปฏิบัติปานกลาง มีค่าระดับการปฏิบัติเฉลี่ยรวม 1.88

ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้ค่าทดสอบไคสแควร์ พบว่าการได้รับข้อมูลข่าวสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตรและป่าไม้ สถานภาพตำแหน่งทางผู้นำทางสังคม การกู้ยืมเงินจากกลุ่มสมาชิก นายทุน และการอบรมด้านการอนุรักษ์ป่าชายเลน มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์ป่าชายเลน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ส่วนการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตรและประมงมีความสัมพันธ์กับการป้องกันรักษาป่าในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของเกษตรกร

ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของเกษตรกร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่ามีความสัมพันธ์กันค่อนข้างน้อยและเป็นไปในทางตรงข้าม ($r = -0.339$)

ปัญหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนได้แก่ เกษตรกรมีการบุกรุกพื้นที่ทำกินโดยการเข้าไปดำเนินการเพาะเลี้ยงกุ้งในพื้นที่ป่าชายเลน ดันโกงกางที่ปลูกตาย ไม่มีการเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ดำเนินการเฉพาะผู้นำ และเกษตรกรได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ป่าชายเลนน้อย

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรคือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด และควรมีการติดต่อประสานงานกับเกษตรกรโดยตรง และจัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากขึ้น และต้นไม้ที่นำมาปลูกในพื้นที่เสื่อมโทรมควรตระหนักถึงความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของแต่ละแห่งด้วย

Independent Study Title	Mangrove Forest Conservation of Tiger Prawn Culture In Klaeng District, Rayong Province		
Author	Miss Orawan Teandee		
M.S. (Agriculture)	Agriculture Extension		
Examining Committee	Lect. Rampaipan	Apichatpongchai	Chairman
	Assoc. Prof. Katin	Srimongkol	Member
	Asst. Prof. Dr. SoonTorn	Khamyong	Member
	Assoc. Prof. Dusdee	Nalampang	Member

Abstract

The objectives of this research aimed to study mangrove forest conservation of farmers, to analyze the relationship between independent factors and mangrove forest conservation of tiger prawn culture and finally, to explore problems and needs of tiger prawn farmers related to mangrove forest conservation. The population of this study were 116 tiger prawn farmers. Data were collected by using interview questionnaires and analyzed by using percentage, mean, standard deviation, maximum, minimum, values, chi – square test and pearson’s product moment correlation coefficient.

The results showed that most farmers had an average age of 44.2 years old. Most of them had primary education. The average income was 525,689.66 bath per annum. They received mangrove forest conservative information from television. The average agricultural labour was 2.69 per household. Their experience on prawn culture was 5.8 years in average. They borrowed some money from bank of Agriculture and Agricultural Cooperatives for their investment. Only 23.3 % of them had attend training

course on mangrove forest conservation. Last year (2000) farmers did not increase any ponds.

On mangrove forest conservation aspect, it was found that most of tiger prawn farmers participated on mangrove forest conservation activity at low level with the average score of 1.53. Forest protection on mangrove forest conservation practices was also at low level with the average score of 1.49 but forest plantation on mangrove forest conservation practices were at moderate level with the average score of 1.88.

For knowledge and understanding on mangrove forest conservation, it was found that tiger prawn farmers had knowledge and understanding practiced on mangrove forest conservation at high score and had good attitude towards mangrove forest conservation.

From hypothesis testing, it was found that the information dissemination, communication with agricultural and forestry officers, social position, borrowing some money among farmers and investor and training on mangrove forest conservation were related to participation in mangrove forest conservation with significantly difference (0.05). The contacts with agricultural and fishery officers were related to conservation in mangrove forest conservation at significantly difference (0.05).

From pearson product moment correlation coefficient analysis it was found that knowledge, understanding toward mangrove forest conservation of tiger prawn farmers were related to participation of farmers at low level ($r = -0.339$) and in opposite direction.

Problems encountered by tiger prawn farmers on mangrove forest conservation were farmers invasion, death of new planting mangrove forest, lack of information which disseminated by government agencies, forestry officers, contacted with only farmer leaders about forest conservation.

Some suggestions were that government officials should pay more attention on their work. More training courses on mangrove forest conservation should be taken into account. In addition, tree species promoted for mangrove forest plantation project should be suitable to the specific areas.